

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 15. januára 2014*

„Sociálna politika — Smernica 2002/14/ES — Charta základných práv Európskej únie — Článok 27 — Podmienenie zriadenia orgánov zastupujúcich zamestnancov prahovými hodnotami určitého počtu zamestnancov — Výpočet limitu — Vnútroštátna právna úprava, ktorá je v rozpore s právom Únie — Úloha vnútroštátneho súdu“

Vo veci C-176/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Cour de cassation (Francúzsko) z 11. apríla 2012 a doručený Súdnemu dvoru 16. apríla 2012, ktorý súvisí s konaním:

Association de médiation sociale

proti

Union locale des syndicats CGT,

Hichemovi Laboubimu,

Union départementale CGT des Bouches-du-Rhône,

Confédération générale du travail (CGT),

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, podpredseda K. Lenaerts, predsedovia komôr R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, a M. Safjan, sudcovia J. Malenovský, E. Levits (spravodajca), J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, C. Toader, D. Šváby, M. Berger a A. Prechal,

generálny advokát: P. Cruz Villalón,

tajomník: V. Tourrès, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 23. apríla 2013,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Union locale des syndicats CGT, H. Laboubi a Union départementale CGT des Bouches-du-Rhône a Confédération générale du travail (CGT), v zastúpení: H. Didier a F. Pinet, avocats,

— francúzska vláda, v zastúpení: N. Rouam, G. de Bergues a J. Rossi, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: francúzština.

- nemecká vláda, v zastúpení: K. Petersen, splnomocnená zástupkyňa,
  - holandská vláda, v zastúpení: M. Noort a C. Wissels, splnomocnené zástupkyne,
  - poľská vláda, v zastúpení: J. Faldyga, A. Siwek, B. Majczyna a M. Szpunar, splnomocnení zástupcovia,
  - Európska komisia, v zastúpení: J. Enegren, D. Martin a G. Rozet, splnomocnení zástupcovia,
- po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 18. júla 2013,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 27 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako aj smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/14/ES z 11. marca 2002, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre informovanie a porady so zamestnancami v Európskom spoločenstve (Ú. v. ES L 80, s. 29; Mim. vyd. 05/004, s. 219).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi na jednej strane Association de Médiation Sociale (Združenie sociálnej mediácie, ďalej len „AMS“) a na druhej strane Union Locale des Syndicats CGT (Miestna únia odborových zväzov CGT), pánom Laboubim, Union départementale CGT des Bouches-du-Rhône (departementová únia CGT pre Bouches-du-Rhône) a Confédération générale du travail (CGT) (Celonárodná konfederácia odborových zväzov), ktorý sa týkal toho, že miestne príslušný odborový zväz zriadil v rámci AMS orgány zastupujúce zamestnancov.

Právny rámec

Právna úprava Únie

- 3 Článok 27 Charty stanovuje:
„Pracovníkom alebo ich zástupcom sa zaručuje na zodpovedajúcich úrovniach právo na informácie a konzultácie v primeranom čase v prípadoch a za podmienok ustanovených právom Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou.“
- 4 Článok 1 smernice 2002/14 s názvom „Cieľ a zásady“ stanovuje:
„1. Cieľom tejto smernice je ustanoviť všeobecný rámec minimálnych požiadaviek pre informovanie a porady so zamestnancami v podnikoch alebo prevádzkach v Spoločenstve.
2. Praktické postupy pre informovanie a porady sú definované a vykonávané v súlade s vnútroštátnym právom a s postupmi v oblasti vzťahov medzi sociálnymi partnermi v jednotlivých členských štátoch takým spôsobom, aby bola zaručená ich účinnosť.
...“

5 Článok 2 tejto smernice týkajúci sa definícií znie takto:

„Na účely tejto smernice:

...

d) ‚zamestnanec‘ je osoba, ktorá je v príslušnom členskom štáte chránená ako zamestnanec na základe vnútroštátneho pracovného práva a v súlade s vnútroštátnymi postupmi;

...“

6 Článok 3 uvedenej smernice s názvom „Pôsobnosť“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Táto smernica sa vzťahuje, podľa rozhodnutia každého členského štátu, na:

a) podniky, ktoré zamestnávajú najmenej 50 zamestnancov v ktoromkoľvek členskom štáte, alebo

b) prevádzky, ktoré zamestnávajú najmenej 20 zamestnancov v ktoromkoľvek členskom štáte.

Členské štáty určia metódu na výpočet limitu počtu zamestnaných zamestnancov.“

7 Článok 4 smernice 2002/14 s názvom „Praktické postupy informovania a porady“ v odseku 1 stanovuje:

„V súlade so zásadami stanovenými v článku 1 a bez toho, aby tým boli dotknuté ustanovenia a/alebo platné postupy, ktoré sú priaznivejšie pre zamestnancov, rozhodnú členské štáty o praktických postupoch na uplatnenie práva na informovanie a porady na príslušnej úrovni v súlade s týmto článkom.“

8 Článok 11 smernice 2002/14 stanovuje, že členské štáty majú prijať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s povinnosťami tejto smernice najneskôr do 23. marca 2005 alebo zaručiť, že zamestnávateľia a zamestnanci zavedú do tohto dátumu tieto ustanovenia; pričom členské štáty sú povinné prijať všetky potrebné opatrenia, ktoré zaručia výsledky ustanovené uvedenou smernicou za akýchkoľvek okolností.

Francúzska právna úprava

9 V súlade s článkom L. 2312-1 francúzskeho Zákonníka práce (code de travail) sú všetky podniky zamestnávajúce najmenej jedenásť zamestnancov povinné ustanoviť zástupcov zamestnancov.

10 Ak má podnik alebo prevádzkareň aspoň päťdesiat zamestnancov, odborové organizácie vymenujú podľa článkov L. 2142-1-1 a L. 2143-3 tohto zákonníka zástupcu odborového zväzu a podľa článku L. 2322-1 zriadia zamestnaneckú radu.

11 Článok L. 1111-2 Zákonníka práce stanovuje:

„Na vykonanie ustanovení tohto zákonníka sa počet zamestnancov podniku vypočíta podľa nasledujúcich ustanovení:

1. zamestnanci na plný úväzok so zmluvou na dobu neurčitú a zamestnanci pracujúci doma sa plne zohľadňujú pri výpočte počtu zamestnancov podniku;

2. zamestnanci na dobu určitú, príležitostní zamestnanci a zamestnanci pridelení podniku iným externým podnikom, ktorí majú miesto výkonu práce v priestoroch užívateľského zamestnávateľa a vykonávajú tam prácu minimálne jeden rok, vrátane dočasných zamestnancov, sa pri výpočte počtu zamestnancov podniku pomerne zohľadňujú podľa času ich prítomnosti za posledných 12 mesiacov. Zamestnanci na dobu určitú, dočasní zamestnanci a zamestnanci pridelení podniku iným externým podnikom, vrátane dočasných zamestnancov, sa však do počtu zamestnancov podniku nezarátavajú, ak nahrádzajú neprítomného zamestnanca, alebo zamestnanca, ktorého pracovný vzťah je prerušený, najmä z dôvodu materskej dovolenky, materskej alebo rodičovskej dovolenky v prípade osvojenia alebo rodičovskej dovolenky;
3. zamestnanci s čiastočným úväzkom bez ohľadu na druh ich pracovnej zmluvy sa zohľadňujú tak, že celková suma pracovných hodín uvedená v ich pracovných zmluvách sa vydelí pracovným časom stanoveným zákonom alebo pracovným časom dohodnutým v kolektívnej zmluve.“

12 Článok L. 1111-3 Zákonníka práce stanovuje:

„Pri výpočte počtu zamestnancov sa neberú do úvahy:

1. uční;
2. osoby, s ktorými bola uzavretá zmluva na podporu zamestnávania, počas trvania zmluvy podľa článku L. 5134-66;
3. [zrušený];
4. osoby, s ktorými bola uzavretá zmluva o profesijno-vzdelávacom dohlade, počas trvania zmluvy podľa článku L. 5134-19-1;
5. [zrušený];
6. osoby, s ktorými bola uzavretá zmluva na zvyšovanie odbornej kvalifikácie, až do dátumu stanoveného v tejto zmluve, ak ide o zmluvu na dobu určitú, alebo až do ukončenia zvyšovania odbornej kvalifikácie, ak ide o zmluvu na dobu neurčitú.

Uvedení zamestnanci sa však berú do úvahy na účely uplatňovania právnych predpisov týkajúcich sa posudzovania rizík pracovných úrazov a chorôb z povolania.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 13 AMS je združenie upravené zákonom z 1. júla 1901 o spoločenských zmluvách. Toto združenie svojou činnosťou prispieva k implementácii prostriedkov sociálnej mediácie a predchádzaniu kriminalite v obvode mesta Marseille (Francúzsko). Cieľom tohto združenia je takisto podporovať pracovnú reintegráciu nezamestnaných osôb alebo takých osôb, ktoré sa nachádzajú v mimoriadne zložitej sociálnej či pracovnej situácii. V tejto súvislosti AMS daným osobám ponúka odborné vzdelávanie v oblasti sociálnej mediácie založené na individuálnom pláne odborného rastu.
- 14 Union départementale CGT des Bouches-du-Rhône vymenovala 4. júna 2010 pána Laboubiho za zástupcu odborovej sekcie vytvorenej v rámci AMS.
- 15 AMS toto vymenovanie spochybňuje. Tvrdí, že počet jeho zamestnancov je nižší než 11 a *a fortiori* nižší než 50 a že v dôsledku toho nemá podľa relevantnej vnútroštátnej právnej úpravy povinnosť zaviesť opatrenia na zastupovanie zamestnancov, akým je voľba zástupcov zamestnancov.

- 16 Na stanovenie toho, či tieto prahové hodnoty 11 alebo 50 zamestnancov boli v rámci združenia dosiahnuté, treba podľa AMS v súlade s článkom L. 1111-3 Zákonníka práce vylúčiť z výpočtu počtu zamestnancov učňov a osoby, s ktorými bola uzavretá zmluva na podporu zamestnávania alebo zmluva o profesijno-vzdelávacom dohlade, ako aj zamestnancov, s ktorými bola uzavretá zmluva na zvyšovanie odbornej kvalifikácie (ďalej len „zamestnanci, s ktorými boli uzavreté podporované zmluvy“).
- 17 AMS podalo na Tribunal d'instance de Marseille (Súd prvého stupňa v Marseille) žalobu, ktorou sa domáhalo určenia neplatnosti vymenovania pána Laboubiho za zástupcu odborovej sekcie CGT, pričom tomuto súdu bol zároveň doručený vzájomný návrh danej odborovej sekcie smerujúci k tomu, aby sa AMS nariadilo zorganizovať voľby na zriadenie orgánov zastupujúcich zamestnancov v tomto združení, na základe čoho tribunal d'instance položil Cour de cassation (Kasačný súd) prioritnú otázku ústavnosti týkajúcu sa ustanovení článku L. 1111-3 Zákonníka práce.
- 18 Cour de cassation sa s touto otázkou obrátil na Conseil constitutionnel (Ústavná rada). Dňa 29. apríla 2011 Conseil constitutionnel rozhodla, že článok L. 1111-3 Zákonníka práce je v súlade s Ústavou.
- 19 Pred Tribunal d'instance de Marseille pán Laboubi a Union locale des syndicats CGT des Quartiers Nord – na ktorých podporu do konania z vlastného podnetu vstúpili Union départementale CGT des Bouches-du-Rhône a CGT – tvrdili, že ustanovenia článku L. 1111-3 Zákonníka práce sú v každom prípade v rozpore s právom Únie, ako aj medzinárodnými záväzkami Francúzskej republiky.
- 20 Tribunal d'instance de Marseille svojím novým rozhodnutím zo 7. júla 2011 vyhovel týmto tvrdeniam a odmietol uplatniť ustanovenia článku L. 1111-3 Zákonníka práce z dôvodu, že nie sú v súlade s právom Únie. Daný súd teda potvrdil platnosť vymenovania pána Laboubiho za zástupcu odborovej sekcie, pričom ešte predtým konštatoval, že v prípade neuplatnenia výnimiek podľa článku L. 1111-3 Zákonníka práce je počet zamestnancov dotknutého združenia výrazne vyšší než prahová hodnota 50 zamestnancov.
- 21 AMS podalo proti tomuto rozsudku dovolanie na Cour de cassation.
- 22 Za týchto okolností Cour de cassation rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Možno sa v spore medzi jednotlivcami dovoľávať základného práva pracovníkov na informácie a konzultácie, ktoré priznáva článok 27 [Charty], ako je spresnené ustanoveniami smernice [2002/14], s cieľom overiť súlad vnútroštátneho opatrenia, ktorým sa preberá [táto] smernica, [s právom Únie]?
  2. V prípade kladnej odpovede, majú sa tie isté ustanovenia vykladať v tom zmysle, že im odporuje ustanovenie vnútroštátneho právneho predpisu, ktoré z výpočtu počtu zamestnancov podniku, a to najmä na účely stanovenia prahových hodnôt na zriadenie orgánov zastupujúcich zamestnancov, vylučuje zamestnancov, s ktorými boli uzavreté [podporované] pracovné zmluvy?“

O prejudiciálnych otázkach

- 23 Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 27 Charty, samostatne alebo v spojení s ustanoveniami smernice 2002/14, vykladať v tom zmysle, že ak je vnútroštátne ustanovenie preberajúce túto smernicu, akým je článok L. 1111-3 Zákonníka práce, nezlučiteľné s právom Únie, možno sa tohto článku Charty dovoľávať v spore medzi jednotlivcami s cieľom neuplatniť uvedené vnútroštátne ustanovenie.

- 24 V tejto súvislosti treba po prvé uviesť, že Súdny dvor už rozhodol, že keďže smernica 2002/14 definovala vo svojom článku 2 písm. d) okruh osôb, ktoré sa zohľadňujú pri tomto výpočte, členské štáty z tohto výpočtu nemôžu vylúčiť určitú kategóriu osôb, ktorá do tohto okruhu pôvodne patrila (pozri rozsudok z 18. januára 2007, *Confédération générale du travail a i.*, C-385/05, Zb. s. I-611, bod 34).
- 25 Taká vnútroštátna právna úprava, akou je právna úprava vo veci samej, ktorá vylučuje z výpočtu počtu zamestnancov podniku určitú kategóriu pracovníkov, má totiž za následok, že niektorí zamestnávateľia budú oslobodení od povinností stanovených smernicou 2002/14 a ich zamestnanci budú pozbavení práv priznaných im touto smernicou. V dôsledku toho je totiž spôsobilá zbaviť uvedené práva podstaty, ako aj smernicu potrebného účinku (pozri rozsudok *Confédération générale du travail a i.*, už citovaný, bod 38).
- 26 Iste, z ustálenej judikatúry vyplýva, že podpora zamestnanosti, ktorú presadzuje francúzska vláda vo veci samej, predstavuje legitímny cieľ sociálnej politiky a že členské štáty majú široký priestor na voľnú úvahu pri voľbe vhodných opatrení na dosiahnutie cieľov svojej sociálnej politiky (pozri rozsudok *Confédération générale du travail a i.*, už citovaný, bod 28, ako aj citovanú judikatúru).
- 27 Tento priestor na voľnú úvahu, ktorý majú členské štáty v oblasti sociálnej politiky, však v každom prípade nemôže viesť k tomu, že základná zásada práva Únie alebo ustanovenie tohto práva by boli zbavené svojej podstaty (pozri rozsudok *Confédération générale du travail a i.*, už citovaný, bod 29).
- 28 Výklad smernice 2002/14, podľa ktorého článok 3 ods. 1 tejto smernice umožňuje členským štátom vylúčiť z výpočtu počtu zamestnancov určitú kategóriu pracovníkov z dôvodov, ktoré predložila francúzska vláda vo veci samej, by však bol nezlučiteľný s článkom 11 danej smernice, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky potrebné opatrenia, ktoré zaručia výsledky stanovené smernicou 2002/14, pretože taký výklad by znamenal, že členské štáty sa môžu zbaviť tejto povinnosti, ktorá je jasne a presne stanovená právom Únie (pozri rozsudok *Confédération générale du travail a i.*, už citovaný, bod 40, ako aj citovanú judikatúru).
- 29 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy teda treba dospieť k záveru, že článok 3 ods. 1 smernice 2002/14 sa má vykladať v tom zmysle, že mu odporuje také vnútroštátne ustanovenie, akým je článok L. 1111-3 *Zákonníka práce*, ktoré z výpočtu počtu zamestnancov podniku, a to najmä na účely stanovenia zákonných prahových hodnôt na zriadenie orgánov zastupujúcich zamestnancov, vylučuje zamestnancov, s ktorými boli uzavreté podporované pracovné zmluvy.
- 30 Po druhé treba skúmať, či smernica 2002/14, a najmä jej článok 3 ods. 1, spĺňa podmienky na to, aby mala priamy účinok, a ak to tak je, či sa ho môžu žalovaní vo veci samej dovolávať voči AMS.
- 31 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora vo všetkých prípadoch, keď sa ustanovenia smernice zdajú z hľadiska ich obsahu bezpodmienečné a dostatočne presné, sa jednotlivci môžu na ne odvolávať voči štátu pred vnútroštátnymi súdmi, ak členský štát neprebral v stanovenej lehote smernicu do vnútroštátneho práva alebo ak ju prebral nesprávne (pozri rozsudok z 5. októbra 2004, *Pfeiffer a i.*, C-397/01 až C-403/01, Zb. s. I-8835, bod 103, ako aj citovanú judikatúru).
- 32 V prejednávanej veci článok 3 ods. 1 smernice 2002/14 stanovuje, že členské štáty majú právo určiť metódu na výpočet prahovej hodnoty počtu zamestnaných zamestnancov.
- 33 Hoci článok 3 ods. 1 smernice 2002/14 ponecháva členským štátom určitý priestor na voľnú úvahu pri prijímaní opatrení potrebných na vykonanie tejto smernice, táto okolnosť nemá vplyv na to, že povinnosť zobrať do úvahy všetkých zamestnancov, ktorá je upravená v tomto článku, je presná a bezpodmienečná.

- 34 Súdny dvor už totiž konštatoval, ako bolo zdôraznené v bode 24 tohto rozsudku, že keďže smernica 2002/14 definovala okruh osôb, ktoré sa zohľadňujú pri tomto výpočte, členské štáty z tohto výpočtu nemôžu vylúčiť určitú kategóriu osôb, ktorá do tohto okruhu pôvodne patrila. Hoci táto smernica nestanovuje členským štátom, akým spôsobom majú pri výpočte dolnej hranice počtu zamestnancov zohľadniť zamestnancov spadajúcich do jej pôsobnosti, vyplýva z nej, že sa musia zohľadniť (pozri rozsudok Confédération générale du travail a i., už citovaný, bod 34).
- 35 Vzhľadom na túto judikatúru týkajúcu sa článku 3 ods. 1 smernice 2002/14 (pozri rozsudok Confédération générale du travail a i., už citovaný, bod 40) z toho vyplýva, že toto ustanovenie splňa všetky podmienky na to, aby malo priamy účinok.
- 36 Treba však pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry ustanovenie smernice zaručujúce jednotlivcovi práva alebo ukladajúce mu povinnosti – hoci aj jasné, presné a bezpodmienečné – nemožno samo osebe uplatniť v rámci sporu, v ktorom stoja proti sebe výhradne jednotlivci (pozri rozsudky Pfeiffer a i., už citovaný, bod 109, ako aj z 19. januára 2010, Küçükdeveci, C-555/07, Zb. s. I-365, bod 46).
- 37 V tejto súvislosti sa v bode 13 tohto rozsudku konštatovalo, že hoci AMS sleduje sociálny cieľ, je združením založeným podľa súkromného práva. Z toho vyplýva, že z dôvodu právnej povahy AMS sa žalovaní vo veci samej nemôžu voči tomuto združeniu odvolávať na ustanovenia smernice 2002/14 samy osebe (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. januára 2012, Dominguez, C-282/10, bod 42).
- 38 Súdny dvor však už rozhodol, že vo vnútroštátnom spore vedenom výhradne medzi jednotlivcami musí vnútroštátny súd pri použití ustanovení vnútroštátneho práva prijatých na prebratie povinností stanovených v smernici zohľadniť všetky pravidlá vnútroštátneho práva a vykladať ich v najširšej možnej miere s ohľadom na znenie a účel smernice, aby dospel k riešeniu, ktoré je v súlade s cieľom sledovaným smernicou (pozri rozsudky zo 4. júla 2006, Adeneler a i., C-212/04, Zb. s. I-6057, bod 111, ako aj Pfeiffer a i., už citovaný, bod 119, a Dominguez, už citovaný, bod 27).
- 39 Súdny dvor už spresnil, že táto zásada konformného výkladu vnútroštátneho práva má určité obmedzenia. Povinnosť vnútroštátneho súdu prihliadať na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je teda obmedzená všeobecnými zásadami práva a nemôže slúžiť ako základ na výklad vnútroštátneho práva *contra legem* (pozri rozsudky z 15. apríla 2008, Impact, C-268/06, Zb. s. I-2483, bod 100, a Dominguez, už citovaný, bod 25).
- 40 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vo veci samej vyplýva, že Cour de cassation narazil práve na také obmedzenie, takže článok L. 1111-3 Zákonníka práce nemožno vykladať konformne so smernicou 2002/14.
- 41 Za týchto okolností treba po tretie overiť, či sa situácia vo veci samej podobá situácii vo veci, ktorá viedla k už citovanému rozsudku Küçükdeveci, aby bolo možné sa dovolávať článku 27 Charty, samostatne alebo v spojení s ustanoveniami smernice 2002/14, v spore medzi jednotlivcami s cieľom v prípade potreby neuplatniť vnútroštátne ustanovenie, ktoré nie je v súlade s danou smernicou.
- 42 Pokiaľ ide o článok 27 Charty sám osebe, treba pripomenúť, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že základné práva zaručené v právnom poriadku Únie sa uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie (pozri rozsudok z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, bod 19).
- 43 Keďže vnútroštátnou právnou úpravou vo veci samej sa preberá smernica 2002/14, článok 27 Charty sa vo veci samej uplatní.
- 44 Treba tiež uviesť, že článok 27 Charty, nazvaný „Právo pracovníkov na informácie a konzultácie v rámci podniku“, stanovuje, že pracovníkom sa na rozličných úrovniach zaručuje právo na informácie a konzultácie v prípadoch a za podmienok stanovených právom Únie, ako aj vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou.

- 45 Zo znenia článku 27 Charty teda jasne vyplýva, že aby tento článok nadobudol úplný účinok, musí byť spresnený ustanoveniami práva Únie alebo vnútroštátneho práva.
- 46 Zákaz vylúčiť z výpočtu počtu zamestnancov určitú kategóriu osôb, ktorá do tohto okruhu v rámci uvedeného výpočtu pôvodne patrila, uvedený v článku 3 ods. 1 smernice 2002/14 a adresovaný členským štátom, sa totiž nedá ako priamo uplatniteľné právne pravidlo vyvodiť ani zo znenia článku 27 Charty, ani z vysvetlení k danému článku.
- 47 V tejto súvislosti treba poznamenať, že okolnosti veci samej sa líšia od okolností, ktoré viedli k už citovanému rozsudku Kücükdeveci, pretože zásada zákazu diskriminácie na základe veku, o ktorú išlo v poslednej uvedenej veci a ktorá je zakotvená v článku 21 ods. 1 Charty, stačí sama osebe na to, aby bolo jednotlivcom priznané subjektívne samostatne uplatniteľné právo.
- 48 Na samotný článok 27 Charty sa teda v spore, ako je spor vo veci samej, nemožno odvolávať s cieľom dospieť k záveru, že by sa nemalo použiť vnútroštátne ustanovenie, ktoré nie je v súlade so smernicou 2002/14.
- 49 Toto konštatovanie nemožno vyvrátiť ani článkom 27 Charty v spojení s ustanoveniami smernice 2002/14, keďže ak tento článok nestačí sám osebe na to, aby bolo jednotlivcom priznané subjektívne samostatne uplatniteľné právo, nemôže to byť inak ani v prípade takého spojenia.
- 50 Účastník konania, ktorý bol poškodený nesúlalom vnútroštátneho práva s právom Únie, sa však môže odvolať na judikatúru vyvedenú z rozsudku z 19. novembra 1991, Francovich a i. (C-6/90 a C-9/90, Zb. s. I-5357), aby mu prípadne bola priznaná náhrada spôsobenej škody (pozri rozsudok Dominguez, už citovaný, bod 43).
- 51 Z vyššie uvedeného vyplýva, že článok 27 Charty, samostatne alebo v spojení s ustanoveniami smernice 2002/14, sa má vykladať v tom zmysle, že ak je také vnútroštátne ustanovenie preberajúce túto smernicu, akým je článok L. 1111-3 Zákonníka práce, nezlučiteľné s právom Únie, nemožno sa tohto článku Charty dovolávať v spore medzi jednotlivcami s cieľom neuplatniť uvedené vnútroštátne ustanovenie.

O trovách

- 52 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 27 Charty základných práv Európskej únie, samostatne alebo v spojení s ustanoveniami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/14/ES z 11. marca 2002, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre informovanie a porady so zamestnancami v Európskom spoločenstve, sa má vykladať v tom zmysle, že ak je také vnútroštátne ustanovenie preberajúce túto smernicu, akým je článok L. 1111-3 francúzskeho Zákonníka práce, nezlučiteľné s právom Únie, nemožno sa tohto článku Charty dovolávať v spore medzi jednotlivcami s cieľom neuplatniť uvedené vnútroštátne ustanovenie.

Podpisy